

EXTERNE MEMO

Van : Rob van Dijk (ecoloog)
Aan : Gemeente Horst aan de Maas
Contactpersoon : Francois Hesen en Marco Farla

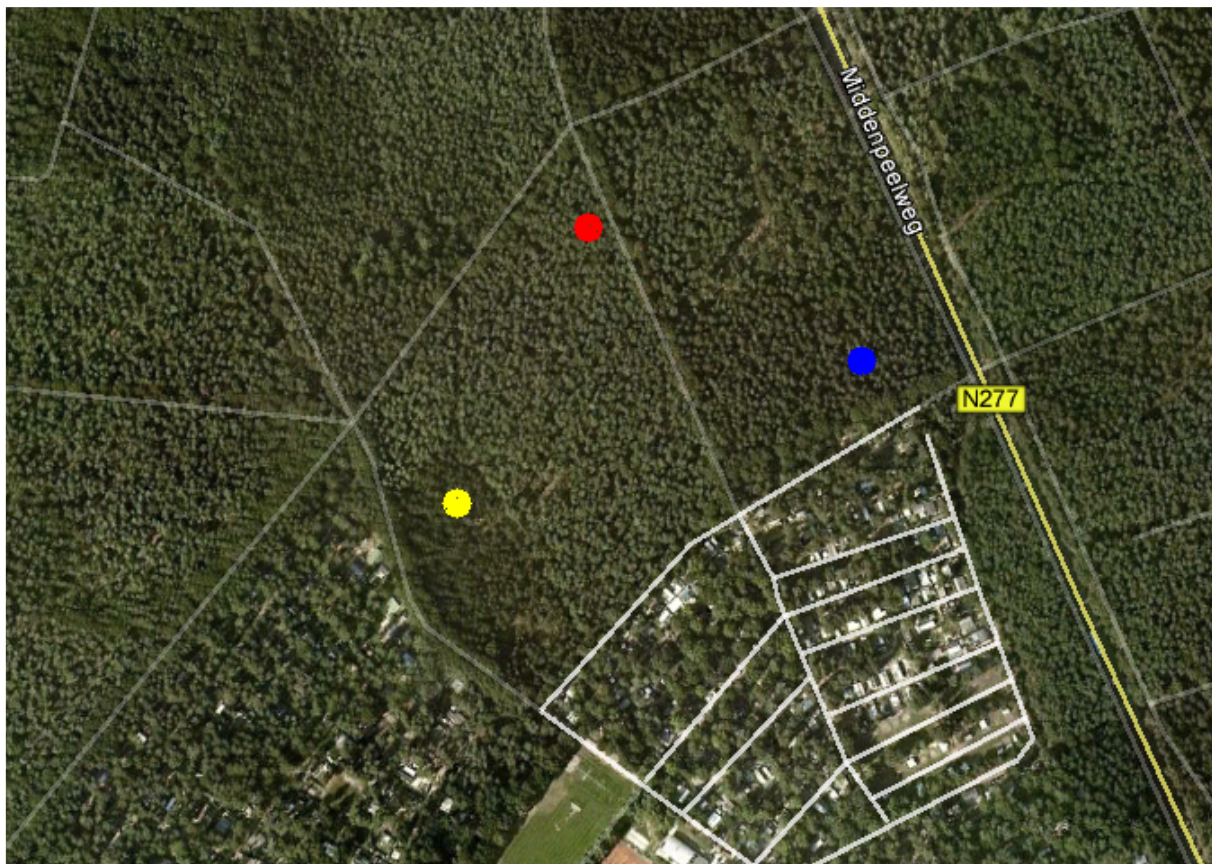
Datum : 4 juni 2014
Betreft : Resultaten en conclusies roofvogelonderzoek

Inleiding

Aan de noordzijde van recreatiepark de Schatberg is een uitbreiding voorzien. Dit uitbreidingsgebied is momenteel in gebruik als bos. Tijdens verkennend onderzoek (BRO, 2013) zijn in het bosgebied vermoedelijke roofvogelnesten aangetroffen. Om effecten van de geplande ontwikkelingen op roofvogels te kunnen beoordelen, is een vervolgonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van roofvogels.

Werkwijze

Voor het roofvogelonderzoek zijn twee onderzoeks rondes in de ochtend uitgevoerd. De eerste ronde is uitgevoerd op 14 maart 2014. Het was daarbij onbewolkt en windstil weer, bij 9 graden Celsius. Het tweede veldronde is uitgevoerd op 5 mei 2014. Daarbij was het half bewolkt (30%) en windstil weer, bij een temperatuur van 11 graden Celsius. Het onderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van bewoning van de tijdens de quickscan aangetroffen vogelnesten en nesten die tijdens de eerste inventarisatieronde in maart zijn vastgesteld.

Kaart 1. Takkennesten in het plangebied. Rood = nest 1 , geel = nest 2, blauw = plaats oud reeds verdwenen nest.

Beide inventarisatierondes zijn uitgevoerd door dhr. Hans de Graaf, werkzaam als ecooloog voor het bureau Eelerwoude. Zowel Eelerwoude als BRO zijn aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Dhr. De Graaf heeft ruime ervaring op het gebied van vogelonderzoek.

Toetsingskader

De effectenbeoordeling is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. De meeste inheemse roofvogelsoorten, zoals buizerd, havik en sperwer zijn beschermde diersoorten zoals vermeld in artikel 4, lid 1, sub b van de Flora- en Faunawet. Volgens de aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten (Dienst Regelingen, 2009) zijn de nesten van deze soorten jaarrond beschermd. Omdat bij ontheffingsaanvragen voor deze soorten de uitgebreide toets geldt, is de bescherming van deze soorten vergelijkbaar met het strengste beschermingsniveau (tabel 3) van de Flora- en faunawet. Volgens de wet zijn de volgende verbodsbepalingen van belang:

Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;

Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten;

Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voor jaarrond beschermde vogelsoorten kan conform de Vogelrichtlijn alleen ontheffing gekregen worden onder de volgende voorwaarden:

- De gunstige staat van instandhouding van de soort (populatie) komt niet in gevaar;
- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen voorhanden;
- Er is sprake van een van de volgende belangen:
 - o Bescherming van flora en fauna
 - o Veiligheid van het luchtverkeer
 - o Volksgezondheid of openbare veiligheid.

Effecten op andere beschermde soorten zijn niet meegenomen in voorliggende beoordeling. Ook effecten op beschermde gebieden (het plangebied ligt tevens in de Ecologische Hoofdstructuur) maken geen onderdeel uit van voorliggende toetsing.

Resultaten onderzoek

Gebruik van de nesten

Tijdens de inventarisatieronde op 14 maart zijn er geen vogels waargenomen bij de horsten en ook geen aanwijzingen gevonden die duiden op broeden. Even buiten het plangebied is een roepende havik waargenomen, aangegeven met een rode stip in kaart 2. Tevens vloog een sperwer op (gele stip en pijl op kaart 2), die het plangebied uitvloog richting de camping.

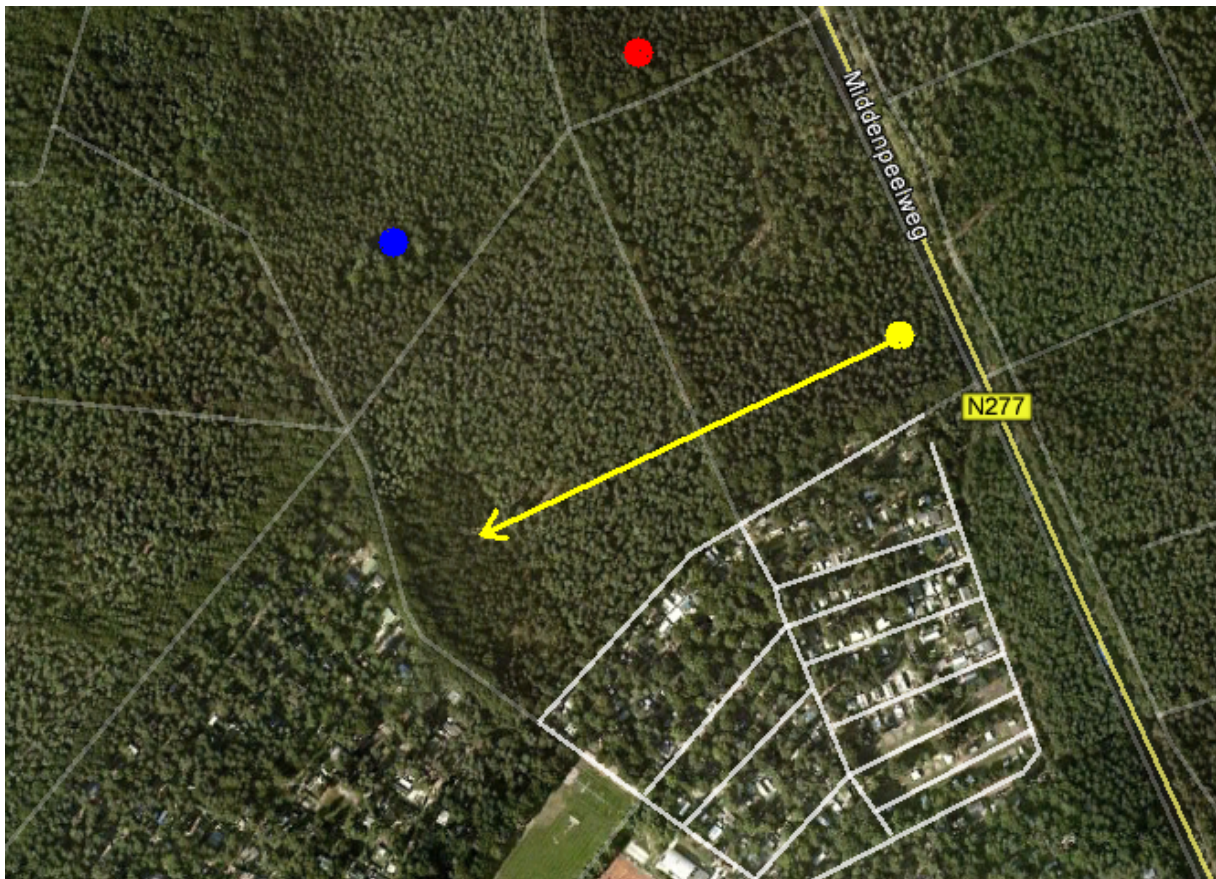
Ver buiten het plangebied zijn tijdens de inventarisatieronde twee schroevende buizerds waargenomen die verder geen binding hebben met het plangebied.

Ook tijdens de ronde op 5 mei zijn geen roofvogels waargenomen bij de horsten. Op nest 1 was wel een loofhouttak aangebracht waarvan de bladeren vers groen waren en er was een donsveertje te zien op de nestrand. Verdere sporen waren er niet te vinden. Buiten het plangebied is tijdens de inventarisatieronde een roepende havik gehoord (met blauwe stip aangegeven in kaart 2). Tijdens een derde veldronde in het plangebied zijn geen nieuwe sporen van de havik meer aangetroffen.

Op basis van bovengenoemde bevindingen kan worden geconcludeerd dat op de in het plangebied aanwezige boomnesten geen roofvogels nestelen. Wel kan worden afgeleid dat nest 1 de aandacht heeft van haviken, maar dat ze hier niet tot broeden zijn gekomen. Het kan gaan om een oud roofvogelnest of kraaiennest.

Functie van het plangebied

Haviken hebben een broedterritorium van enkele honderden meters rondom hun nest, dat ze verdedigen tegen soortgenoten. Daarnaast hebben ze een jachtgebied, dat afhankelijk van de voedselbeschikbaarheid, enkele honderden hectares groot is. Gezien de verkenning van het takkennest door haviken is het waarschijnlijk dat dit nest binnen het broedterritorium van een paartje haviken ligt. Een dergelijk nest zal zich op meer dan 50 meter van het plangebied bevinden, aangezien tijdens de quickscan ook is gelet op roofvogelnesten in een strook van 50 meter rondom het plangebied. Het plangebied is redelijkerwijs te beschouwen als onderdeel van het foeragegebied van de havik.

Kaart 2: Waarnemingen. Gele stip = waarneming sperwer (14 maart), rode stip = waarneming havik (14 maart), blauwe stip = waarneming havik (5 mei).

Beoordeling effecten

Effecten op individueel niveau

De kap van de bomen in het plangebied leidt niet tot het verdwijnen van een jaarrond beschermde nestplaats van roofvogels. Voor het geval van nestboom 1 geldt daarbij het voorbehoud dat deze boom de aandacht heeft van haviken en het zeer goed mogelijk is dat deze in een volgend voorjaar wel bezet gaat worden als nestplaats.

Door de geplande ontwikkeling kan wel een haviknest in de omgeving van het plangebied verstoord worden. Omdat bekend is dat binnen een straal van 50 meter van het plangebied geen nesten aanwezig zijn, zijn directe versturende effecten door de toekomstige aanwezigheid van vakantiewoningen wel uit te sluiten. Omdat er geen directe toegang wordt gemaakt voor recreanten tussen het bos en het toekomstige recreatiepark zal in de nieuwe situatie voldoende rust voor haviknesten in het bos overblijven.

Wel is het van belang om verstoring van roofvogels in het aangrenzende bos tijdens de aanlegfase te voorkomen. Dit is mogelijk door bij kap en bouw rekening te houden met broedseizoen, zorgvuldige keuze van rijroutes voor bouwverkeer etc. Dit dient te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Door de ontwikkeling van het recreatiepark kan het plangebied minder geschikt worden als foerageergebied voor haviken en andere roofvogels. Door het nemen van maatregelen binnen en buiten het plangebied kan de waarde van het toekomstige recreatiepark en het aangrenzende bos verbeterd worden als foerageergebied. Hierbij moet inrichting en beheer met name worden afgestemd op prooidieren, zoals konijnen en middelgrote vogels (lijster tot houtduif).

Effecten op populatieniveau

Negatieve effecten voor roofvogels op populatieniveau zijn niet te verwachten wanneer op lokaal niveau voldoende rekening gehouden wordt met roofvogels (zie hierboven). Versnippering is voor (roof)vogels een minder wezenlijk probleem dan voor grondgebonden dieren.

Conclusie en oplossingsrichtingen maatregelen

Door de geplande ontwikkelingen gaat geen bewoonde nestplaats van roofvogels verloren. Om effecten op haviken in de directe omgeving te voorkomen, is het nodig om enkele voorzorgsmaatregelen uit te werken.

Op hoofdlijnen kunnen de volgende maatregelen worden benoemd:

- Maatregelen om verstoring van nesten / territoria ten noorden van het plangebied te voorkomen (werkprotocol)
- Maatregelen om foerageergebied te behouden of verbeteren
- Ophangen van kunstnesten ter vervanging van de te kappen nestboom (extra / optionele maatregel: uit recent onderzoek blijkt dat roofvogels hier wel gebruik van maken)

Wanneer deze maatregelen worden opgenomen in het plan kan worden geconcludeerd dat er geen sprake is van een overtreding van de Flora- en faunawet voor roofvogels en dat een ontheffing hiervoor niet nodig is.